

Socijalna zaštita u Crnoj Gori 2016 - 2017. godina^(p)

(ESSPROS metodologija)

Za naknade socijalne zaštite, u 2017. godini, izdvojeno je 723 974 480 eura što predstavlja 97,0% od ukupnih troškova za socijalnu zaštitu. U 2016. godini taj iznos je bio 718 925 678 eura, što je iznosilo 97,2% od ukupnih troškova za socijalnu zaštitu (Tabela 1).

Prema funkcijama socijalne zaštite, najveći udio u ukupnim troškovima za naknade socijalne zaštite imali su troškovi za funkciju starost, i to u 2017. godini 39,5%, a u 2016. godini 38,6%. (Tabela 2).

Udio troškova socijalne zaštite u bruto domaćem proizvodu Crne Gore u 2017. godini iznosio je 17,4 što je smanjenje za 1,3 procentna poena u odnosu na 2016. godinu (Tabela 3).

Prema vrsti socijalnih naknada u različitim funkcijama socijalne zaštite u Crnoj Gori, najveći udio su imale novčane naknade u obje godine, i to u 2016. godini 72,4%, dok je u 2017. godini taj procenat iznosio 70,5% (Tabela 4).

U odnosu na ukupan iznos izdvojenih naknada prema funkcijama, udio ukupnih troškova za socijalne naknade koje se dodjeljuju bez provjere materijalnog stanja u 2016. i u 2017. godini iznosio je 97,3%. Najveći udio socijalnih naknada koje se dodjeljuju bez provjere materijalnog stanja u 2016. i u 2017. godini se odnosio na funkcije bolest/zdravstvena zaštita, invaliditet i nezaposlenost (Tabela 5).

Tabela 1. Ukupni troškovi socijalne zaštite i troškovi za naknade socijalne zaštite prema funkcijama u Crnoj Gori

u EUR

	2016	2017(p)
Ukupni troškovi socijalne zaštite	739 341 377	746 394 611
Ukupni troškovi za socijalne naknade prema funkcijama	718 925 678	723 974 480
<i>Bolest/ zdravstvena zaštita</i>	188 879 395	200 861 589
<i>Invaliditet</i>	59 470 559	62 836 009
<i>Starost</i>	277 277 681	285 933 765
<i>Naslednici</i>	85 967 950	88 792 852
<i>Porodica/djeca</i>	74 892 858	55 676 054
<i>Nezaposlenost</i>	16 555 334	14 815 797
<i>Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana</i>	15 881 900	15 058 414
Administrativni troškovi	19 132 380	21 253 431
Ostali izdaci	1 283 319	1 166 701

^(p) Podaci za 2017. godinu su preliminarni

Tabela 2. Udio pojedinih funkcija u ukupnim troškovima za naknade socijalne zaštite u Crnoj Gori

u %

	2016	2017(p)
Ukupni troškovi za socijalne naknade prema funkcijama	100,0	100,0
<i>Bolest/ zdravstvena zaštita</i>	26,3	27,7
<i>Invaliditet</i>	8,3	8,7
<i>Starost</i>	38,6	39,5
<i>Naslednici</i>	12,0	12,3
<i>Porodica/djeca</i>	10,4	7,7
<i>Nezaposlenost</i>	2,3	2,0
<i>Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana</i>	2,2	2,1

Tabela 3. Udio troškova socijalne zaštite i troškova za naknade socijalne zaštite (% u BDP –u)⁽¹⁾ u Crnoj Gori

u %

	2016	2017(p)
Ukupni troškovi socijalne zaštite	18,7	17,4
Ukupni troškovi za socijalne naknade, prema funkcijama	18,2	16,8
<i>Bolest/ zdravstvena zaštita</i>	4,8	4,7
<i>Invaliditet</i>	1,5	1,5
<i>Starost</i>	7,0	6,7
<i>Naslednici</i>	2,2	2,1
<i>Porodica/djeca</i>	1,9	1,3
<i>Nezaposlenost</i>	0,4	0,3
<i>Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana</i>	0,4	0,4

⁽¹⁾Konačni podaci za bruto domaći proizvod BDP u tekućim cijenama, 2016 i 2017. godina

Tabela 4. Udio novčanih i nenovčanih naknada socijalne zaštite u različitim funkcijama socijalne zaštite u Crnoj Gori

u %

	2016		2017(p)	
	novčane	nenovčane	novčane	nenovčane
Ukupni troškovi za socijalne naknade prema funkcijama	72,4	27,6	70,5	29,5
<i>Bolest/ zdravstvena zaštita</i>	5,6	94,4	5,5	94,5
<i>Invaliditet</i>	94,0	6,0	91,0	9,0
<i>Starost</i>	99,5	0,5	99,6	0,4
<i>Naslednici</i>	94,7	5,3	94,4	5,6
<i>Porodica/djeca</i>	97,2	2,8	95,4	4,6
<i>Nezaposlenost</i>	93,8	6,2	92,4	7,6
<i>Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana</i>	75,3	24,7	75,6	24,4

Tabela 5. Udio naknada socijalne zaštite u različitim funkcijama socijalne zaštite s obzirom na to temelje li se na provjeri materijalnog stanja ili ne, u Crnoj Gori

u %

	2016		2017(p)	
	bez provjere materijalnog stanja	sa provjerom materijalnog stanja	bez provjere materijalnog stanja	sa provjerom materijalnog stanja
Ukupni troškovi za socijalne naknade prema funkcijama	97,3	2,7	97,3	2,7
<i>Bolest/ zdravstvena zaštita</i>	100,0	0,0	100,0	0,0
<i>Invaliditet</i>	100,0	0,0	100,0	0,0
<i>Starost</i>	99,0	1,0	98,9	1,1
<i>Naslednici</i>	99,6	0,4	99,6	0,4
<i>Porodica/djeca</i>	99,6	0,4	98,5	1,5
<i>Nezaposlenost</i>	100,0	0,0	100,0	0,0
<i>Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana</i>	0,4	99,6	1,2	98,8

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci prikazani u ovom saopštenju rezultat su prikupljanja administrativnih podataka od izvještajnih jedinica. Statistika Socijalne zaštite u Crnoj Gori (ESSPROS Metodologija) sprovodi se shodno Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. List CG“, br. 18/12) i Godišnjem planu zvanične statistike za 2019. godinu („Sl. List CG“, br. 9/19).

Obuhvat i uporedivost

ESSPROS (Evropski sistem Integrisane statistike Socijalne zaštite) je harmonizovani sistem koji služi kao instrument analize i uporedivosti finansijskih tokova socijalne zaštite. Ciljevi ESSPROS-a su da pruži sveobuhvatan i koherentan opis socijalne zaštite u državama članicama Evropske unije i zemljama kandidatima za članstvo u Evropskoj uniji, kroz obuhvatanje socijalnih davanja i njihovog finansiranja, usmjerenost na međunarodnu uporedivost i usaglašavanje sa drugim statistikama.

Definicije

Socijalna zaštita obuhvata intervencije od strane državnih ili privatnih tijela namijenjene smanjenju finansijskog opterećenja domaćinstava i pojedinaca od definisanog niza rizika ili potreba, pod uslovom da ne postoji istovremeno uzajamno ili individualno rješenje (intervencije gdje je primalac socijalne zaštite dužan da istovremeno obezbijedi nešto ekvivalentne vrijednosti u zamjenu).

Rizici ili potrebe u ESSPROS-ovoj metodologiji iskazani kao funkcije programa socijalne zaštite, koji zahtijevaju socijalnu zaštitu, navode se u nastavku teksta:

Bolest/zdravstvena zaštita – rizik od bolesti obuhvata održavanje prihoda i novčanu pomoć u vezi sa fizičkom ili duševnom bolešću isključujući invaliditet, dok potreba zdravstvene zaštite obuhvata održavanje, vraćanje i poboljšanje zdravlja zaštićenih osoba bez obzira na uzrok poremećaja.

Invaliditet - obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, osim zdravstvene zaštite, u vezi s nemogućnošću fizički ili mentalno hendikepiranih lica da se bave ekonomskim i društvenim aktivnostima.

Starost - obuhvata održavanje prihoda, novčane ili nenovčane pomoći (isključujući zdravstvenu zaštitu), u vezi sa starošću.

Naslednici - obuhvata održavanje prihoda, novčane ili nenovčane pomoći u vezi sa smrću člana porodice.

Porodica/djeca - obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, (isključujući zdravstvenu zaštitu), u vezi sa troškovima trudnoće, porođaja i usvojenja, odgoja djece i zaštite – brige ostalih članova porodice.

Nezaposlenost - podrazumijeva održavanje prihoda i novčane ili nenovčane pomoći u vezi sa nezaposlenošću.

Socijalna isključenost koja nije drugdje klasifikovana - obuhvata novčane ili nenovčane pomoći, (isključujući zdravstvenu zaštitu), koje su specifično namijenjene suzbijanju socijalne isključenosti kada ona nije pokrivena ostalim funkcijama.

Funkcija socijalne zaštite odnosi se na primarnu svrhu za koju se pruža socijalna zaštita, bez obzira na zakonske ili institucionalne odredbe.

Jedinica posmatranja je program socijalne zaštite. Prema definiciji, program socijalne zaštite predstavlja jasan skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, koji reguliše raspodjelu socijalnih davanja i njihovo finansiranje.

Troškovi programa socijalne zaštite su: naknade socijalne zaštite, administrativni troškovi, transferi prema drugim programima i ostali izdaci.

Naknade socijalne zaštite, kao najveći izdatak programa socijalne zaštite, predstavljaju novčane ili nenovčane transfere izvršene od strane programa socijalne zaštite prema domaćinstvima ili pojedincima namijenjeni ublažavanju finansijskog opterećenja od definisanog niza rizika ili potreba.

Socijalne naknade se dijele na naknade koje se dodjeljuju bez provjere materijalnog stanja i naknade socijalne zaštite koje se dodjeljuju na bazi provjere materijalnog stanja. Prema vrsti socijalne naknade mogu biti novčane ili nenovčane. Novčane naknade se odnose na novčana plaćanja, dok nenovčane naknade se odnose na nadoknade troškova i direktno pružene robe i usluge.

Administrativni troškovi su troškovi na teret programa socijalne zaštite za njegovo upravljanje i vođenje.

Ostali izdaci su različiti izdaci programa socijalne zaštite.

Izdaje i štampa Uprava za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2, telefon (+382) 20 230-811; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Nataša ĐUROVIĆ

Tel. +382-20 230-969

contact@monstat.org